

# UP



## FITXA TÈCNICA I ARTÍSTICA

**Títol original:** *Up*

**Direcció:** Pete Docter / Bob Peterson

**Distribució:** Disney / Pixar

**Productor executiu:** John Lasseter

**Productora:** Disney Pixar

**Llengua:** català

**País:** Estats Units

**Any:** 2009

**Duració:** 96 minuts

Les guies de pel·lícules que s'ofereixen des del GrupIREF tenen el mateix objectiu que el projecte Filosofia 3/18, és a dir, procurar que els nens i joves pensin per si mateixos de forma acurada i reflexiva. Per això no són gaire convencionals. Poques vegades hi ha referències a directors, actors o tècniques fílmiques ni corrents cinematogràfiques.

Com si es tractés d'una lectura, demanem als espectadors una actitud activa i desperta abans, mentre i després de veure la pel·lícula. Les nostres guies busquen propiciar tant la mirada a la pantalla com a un mateix.

Aquest aprenentatge es fa a les aules de forma cooperativa, és a dir, formant una comunitat de recerca, un espai on es tracten les qüestions que planteja la pel·lícula de forma dialogada -ni debats ni discussions-, tot donant molta importància a l'exercici del pensament crític i reflexiu.

L'apartat Temes que es poden tractar no ha de ser tractada com un llibre de text, cal usar tots els mecanismes que són habituals a les aules de Filosofia 3/18: fer pissarra si s'escau, posar en marxa el diàleg i si convé llençar alguna pregunta, com un repte per avançar en el coneixement i en l'exercici d'actituds dialogants.

Quan creiem que el treball amb la pel·lícula ja es pot tancar, plantejarem una avaluació per tal que l'alumnat es faci conscient de què ha après, dels sentiments que li ha generat i del coneixement que li ha aportat.



Llicència de Creative Commons  
 Guia Up. Autora: Irene de Puig Olivé. Està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons.

## Resum

Carl Fredricksen, un ancià vidu i solitari de setanta vuit anys, que ven globus viu sol en una caseta que ha quedat aïllada per les obres que l'envolten. Tot i que li ofereixen molts diners perquè se'n vagi, ell es resisteix a anar a una residència de gent gran i es vol quedar a casa per que hi té molts records. Un dia, un fet desafortunat el condemna a deixar la casa, però abans que el treguin, aprofitant la seva professió, lliga milers de globus a casa seva i se'n va volant cap a Amèrica del Sud. Però Carl s'adona tard que té un acompanyant de vuit anys, Russell, un nen explorador que li fa perdre la paciència fàcilment. Tots dos viuran aventures espectaculars: viatjaran en globus, lluitaran contra bèsties (gossos parlants, un ocell gegant i rar) i hauran de superar la persecució d'un aventurer malvat que els fa la guitza.

## Pel professorat

**Up** (*dalt - amunt*), pel·lícula d'animació de la factoria Disney Pixar i produïda per John Lasseter va inaugurar la 62a edició del Festival de Cannes, cosa insòlita perquè cap pel·lícula d'animació no havia inaugurat mai el festival. Es projectà una versió en 3-D.

Codirigeix la pel·lícula Pete Docter, director de *Monstres* (2001) i autor de les històries de *Toy Story* (1995), *Toy Story 2* (1998) i *Wall·E* (2008). L'altre codirector és Bob Peterson, conegut com a guionista de *Buscant en Nemo* (2003).

John Lasseter, el productor executiu, és ara mateix una autoritat reconeguda mundialment com a productor o com a director. A ell li devem títols com ara *Toy Story*, *Toy Story 2*, *Cars*, *Buscant en Nemo*, *Ratatouille*, *Wall·E*...

*Up* és una pel·lícula que destil·la una brillant imaginació, i que combina un alt nivell de realisme amb la fantasia dels films d'animació, tot aconseguint paisatges que semblen veritables postals i mantenint una caracterització dels personatges amb els trets exagerats i caricaturescs.

El plantejament de la història i l'evolució de la relació dels dos protagonistes és sorprenent, perquè són personatges oposats tant en edat com en recursos. *Up* introdueix elements plens d'enginy i genera situacions carregades d'humor i emoció, tot introduint l'espectador en l'aventura.

Veure-la en 3D dóna una sensació de profunditat que ens submergeix en la trama i moltes parts de la pel·lícula es converteixen en experiències realment emocionants. Alguns dels plans són espectaculars, amb moments de certa sensació de vertigen.

Tot i que l'acció és protagonista, en alguns moments dramàtics hi ha bons diàlegs i relacions molt tendres. Temàticament se'n pot treure molt de partit: hi ha una crítica al *mobbing*, a la pressió urbanística i al model econòmic, a la solitud de la vellesa, a la manca d'experiència sobre la natura, etc.

És una aventura clàssica amb protagonistes inusuals (no es tracta del xicot o la noia joves, formigues o altres animalets tan cars a l'animació), amb relacions especials (no són parents, ni hi ha enamoraments pel mig) i amb un mitjà de transport curiós (un globus casolà). Carl i Russell no són personatges estàndard i, en canvi, acaben sent tan propers que al final de la pel·lícula se'ns han fet familiars.

Visualment és digna d'admirar i gaudir.

### Visionat

Ens adaptarem a les possibilitats horàries que tinguem. Per tot el que acabem de comentar, però, és una pel·lícula que s'ha de veure en un ambient de reverència, de tranquil·litat i de comoditat física i anímica.

### Com visualitzar

Per episodis, que poden o no coincidir amb les partions del DVD. Fóra bo comentar els episodis que tenen unitat, per tal d'assegurar la comprensió de l'argument. Visualitzar per episodis també ens pot servir per anar fent hipòtesis sobre el que succeirà.

## ABANS DE VEURE LA PEL·LÍCULA

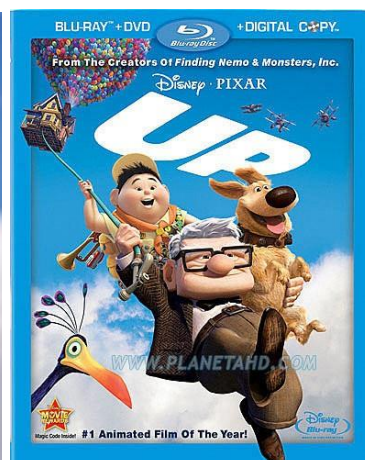
### Qüestionari previ

- Coneixes contes que tinguin com a protagonistes personatges com els d'*Up*?
- Coneixes contes que tinguin com a protagonistes avis o àvies?
- Saps què és un explorador o Boy-scout?

### 1. El títol i la caràtula

- Què vol dir "Up"?
- Busca paraules angleses que comencin per "up"? Què tenen en comú?

### Les caràtules



Estudi de distintes caràtules relacionades amb el film:

- De cadascuna:
  - . Què ens diu el dibuix?
  - . Ens anuncia de què anirà la pel·lícula?
  
- De la que nosaltres usem:
  - . Què remarca a diferència de les altres?
  - . Quines expectatives et crea?

Una vegada vist el film:

- . Creus que s'han acomplert les expectatives que t'oferia la caràtula?
  - . Què t'hi sobra o què t'hi falta?
  - . Amb quina et quedaries?
- 
- Personalitza la caràtula. Dibuixa la teva caràtula a partir de distintes elements que pots fotocopiar o trobar a Internet: lletres, fotogrames de publicitat, etc.

## **DESPRÉS DE VEURE LA PEL·LÍCULA**

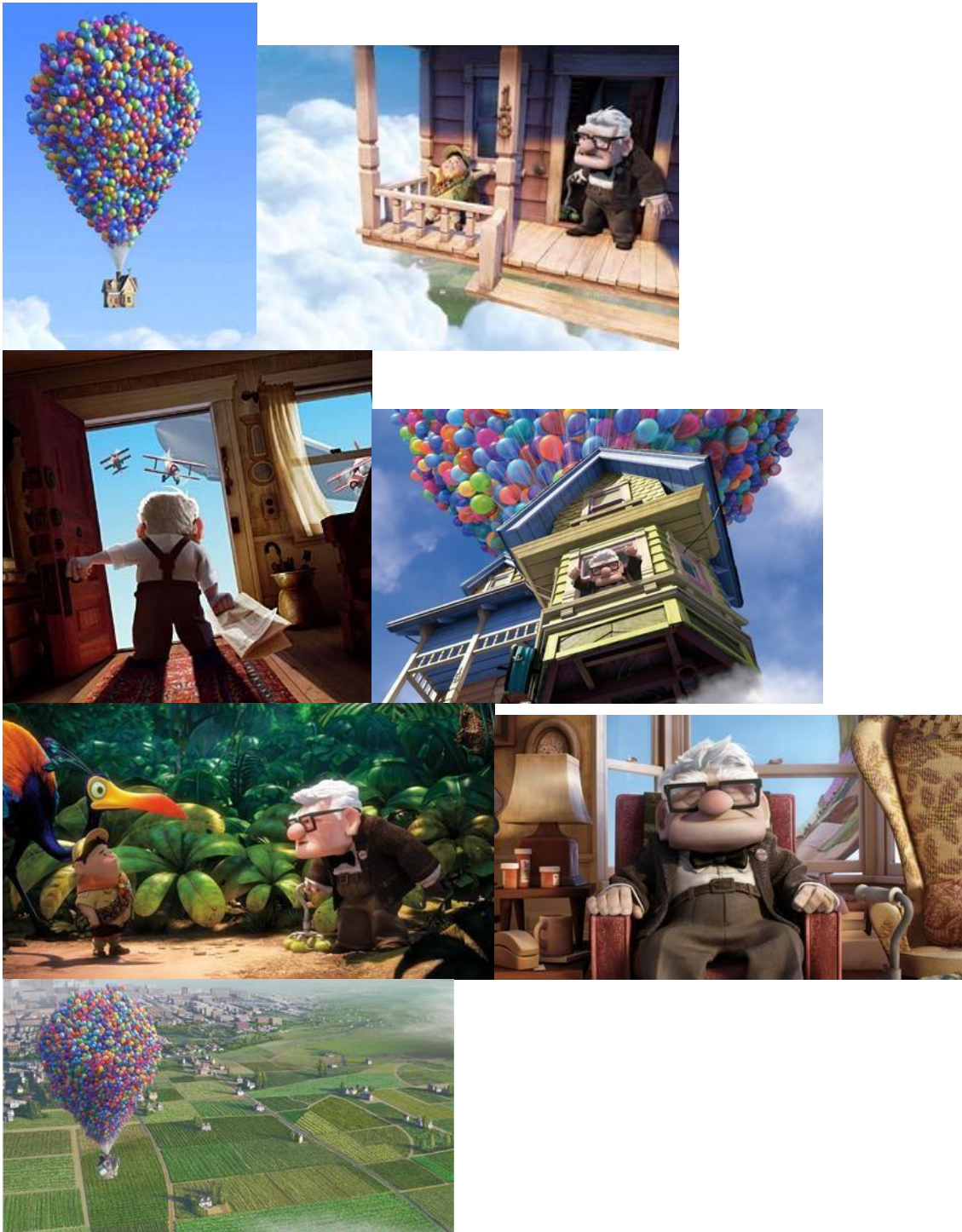
### **1. ESTRUCTURA**

Procurar que els estudiants s'adonin de l'estructura a base de fer preguntes com:

- Què passa?
- A qui li passa?
- Quan, com i on passa?
- Per què passa?
- Per què decideix fer un viatge?
- Quins perills troben en el viatge?
- Què necessita o què busca?
- Què es planteja de fer?
- Amb quins conflictes es troba?
- Quines qüestions resol?
- Com acaba?

Fent memòria, llistarem entre tots els distintes episodis per ordre (treballant causes i conseqüències), fins que en quedi clar el fil argumental.

& Identificar, comentar i ordenar aquests fotogrames:



## 2. L'ACCIÓ

Espai i temps:

- A quina època de l'any passa la pel·lícula? (observar com van vestits els personatges, la vegetació, etc.)
- On passa l'acció?
  - . Descriure els llocs geogràfics on passa l'acció (muntanya, plana, etc.)
  - . Com és la casa de Carl?
  - . Com van vestits els diferents personatges?

. Quins animals troben?

### 3. ELS PERSONATGES



Buscar els adjectius que millor defineixin els personatges:

	Descripció física	Descripció psicològica
Carl Fredricksen		
Russell		
Dug		
Charles F. Muntz		
Tom		
La jove Ellie		

AJUDA per la mestra

#### Trets físics

Algunes observacions que es poden fer:

- Aspecte físic general: menut, alt, prim, ros, fort, jove, àgil, musculós, etc.
- Com gesticula, com es mou: elegant, lent, nerviós, ràpid, etc.

#### Trets psicològics

Buscar entre aquests adjectius algun que vagi bé per usar en la descripció dels personatges

Bondadós	Perseverant	Generós	Humil
Calmat	Solidari	Indiferent	Obedient
Tolerant	Ordenat	Impacient	Colèric
Pacient	Voluntariós	Sincer	Respectuós
Delicat	Amical	Bondadós	Apassionat

El repartiment de personatges:

CARL FREDRICKSEN no és el típic heroi. És rondinaire, però no antipàtic. És un venedor de globus retirat que es veu obligat a abandonar la casa que ell i Ellie, la seva dona ja morta, van construir plegats. Però, en lloc d'anar a una residència de gent gran, Carl pren una decisió: viurà com li doni la gana. Un dia Carl lliga milers de globus al sostre de casa seva i emprèn vol rumb a Sud-amèrica, complint la promesa que li havia fet a la seva dona molts anys enrere. Però el pla de Carl es complica quan troba un polissó a bord: Russell. El viatge de Carl posarà a prova una mica més que la seva paciència i el seu enginy.

RUSSELL és un tenaç explorador (Boy Scout) de vuit anys. Amb la seva motxilla i l'equip oficial d'explorador, se sent preparat per anar on sigui. Només hi ha un inconvenient: no ha sortit mai de la ciutat. Tot el que sap de la vida a l'aire lliure ho sap pels llibres. Té un munt de condecoracions com ara de Primers Auxilis, Segons Auxilis, Zoologia i Mestre de Disfresses. Però li falta obtenir la insígnia d'Ajuda-als-Ancians per arribar a ser un Guia Explorador Expert. Tria ajudar l'ancià Carl Fredricksen, però queda atrapat al porxo de la casa, quan aquesta remunta el vol.

DUG és un gosset que pertany a la gossada que ha de trobar a l'au exòtica Com els altres gossos, Dug porta un collaret d'alta tecnologia que tradueix els seus pensaments en paraules. Però els altres gossos es burlen de Dug i el consideren un ximplet. Assignat a la selva en una "missió especial", Dug troba

accidentalment l'au mentre segueix els passos d'en Carl i Russell. Però, quan la seva pròpia gossada comença a perseguir-los per tota la jungla, Dug decideix fer costat als humans.

KEVIN és un au de la família dels estruços, de quatre metres d'altura que no vola i que viu aïllada del món en el remot paratge de les Cataractes del Paradís. Posseeix una velocitat i agilitat excepcionals, amb plomes de molts colors. Poques persones saben que existeix aquesta varietat d'au, és una troballa d'enorme valor per a la ciència. Carl i Russell la troben i Russell li posa 'Kevin' de nom.

LA GOSSADA està formada pels gossos ferotges de Muntz, enviats a la selva amb la missió de capturar l'au exòtica. Són gossos que duen collarets d'alta tecnologia que inclouen un GPS, càmeres i poden traduir els seus pensaments en paraules. Alpha, líder de la gossada, és un dòberman negre d'aspecte amenaçador.

XERRIS F. MUNTZ era un famós científic aventurer que havia fet moltes troballes volant en un dirigible, que ell mateix havia dissenyat. Havia trobat objectes històrics, i una flora i fauna mai vista. Però quan Muntz torna d'una de les seves expedicions a Sud-amèrica amb l'esquelet d'una au de quatre metres d'altura, els científics dubten de la veracitat de la seva troballa. Per recuperar la seva fama, Muntz torna a Sud-amèrica i jura no tornar fins no haver trobat un exemplar viu

ELLIE és la companya de jocs d'infància de Carl i, més tard, la seva dona. De nens tenien el somni de viatjar a les Cataractes del Paradís i Carl li va prometre que algun dia la duria allà. Aquesta promesa l'impulsa Carl a emprendre el viatge.

TOM, EL CAPATÀS DE LA CONSTRUCCIÓ intenta convèncer a Carl perquè vengui la seva casa al seu cap, un important contractista.

➤ **Pla de discussió**

Per a treballar primer individualment i després en grup:

- Afegir-hi algun personatge més o treure'n algun.
- Afegir-t'hi tu fent un paper. (Pots triar un dels papers que ja hi ha o afegir un nou personatge que inventaries).
- Amb quin dels personatges viuries i amb quin no i per què.
- Quins valors representen els distints personatges del film? (es pot posar una llista de valors positius: solidaritat, tendresa, estimació, tolerància, comprensió, generositat, amistat.)

➤ **Com reaccionen emocionalment?**

Pots detectar algun moment del film on sigui molt explícit algun dels sentiments següents per part d'algun dels personatges principals?

	Sentiment	Moment del film
Carl Fredricksen		
Russell		
Dug		

Charles F. Muntz		
Tom		
La jove Ellie		

**AJUDA PER LA MESTRA**

**Ira** : fúria, ultratge, ressentiment, còlera, exasperació, indignació, aflicció, acritud, fastigueig, irritabilitat, hostilitat, violència, odi, etc.

**Tristesia**: pesar, malenconia, pessimisme, llàstima, autocompassió, solitud, abatiment, desesperació, aflicció, esllanguiment, etc.

**Temor**: ansietat, aprensió, nerviosisme, preocupació, consternació, inquietud, cautela, incertesa, paor, por, terror, fòbia, pànic, etc.

**Plaer**: felicitat, alegria, diversió, orgull, estremiment, embadaliment, gratificació, satisfacció, eufòria, èxtasi, etc.

**Amor**: acceptació, simpatia, confiança, amabilitat, afinitat, devoció, adoració, afecte, estima, tendresa, consideració, predilecció, etc.

**Sorpresa**: commoció, desconcert, admiració, estranyesa, atordiment, estupefacció, esbalaïment, meravellament, etc.

**Disgust**: menyspreu, avorriment, aversió, disgust, repulsió, desplaer, desgrat, pena, aflicció, sofriment, turment, empipament, molèstia, decepció, malestar, etc.

**Vergonya**: culpabilitat, molèstia, disgust, remordiment, humiliació, penediment, mortificació, contrició, deshonor, etc.

**4. COMPRENSIÓ DE LA PEL·LÍCULA**

Tot i semblar un conte simple que de seguida és interpretat, pot ser un gran estímul per a la reflexió, perquè darrera una bonica història s'amaguen aspectes profunds.

Tota la pel·lícula s'articula sobre oposats que cal tenir clars:

- El bé i el mal
- Els bons i els dolents
- Els homes i les dones
- Els grans i els petits
- Els savis i els necis
- El grup i l'individu
- La realitat i les creences
- La veritat i les supersticions
- La vida i la mort
- El coratge i la por
- ....

Identificar aquestes dualitats a partir de personatges, accions o moments de la pel·lícula.

**Pla de discussió**

- Quina escena t'ha agradat més?
- Alguna escena t'ha fet por?
- Què sents a l'escena que es veu la casa cap al cel?
- I a la que es desinflen els globus?
- Què es més valuós per Carl?
- Què es més valuós per Russell?
- Per què Carl reacciona tant violentament contra el capatàs?



**Sobre La pel·lícula**

- Què ens diu aquest film sobre la vellesa?
- És una ficció o podria passar realment?
- T'has posat a la pell de Russell ?
- Com creus que haguessis reaccionat tu?
- Quin sentiment et provoca l'actitud de Muntz?
- Quin altre títol posaries a la pel·lícula?

**Què n'han dit els crítics**

Llegir atentament aquestes frases de la crítica. Valorar amb quines estàs més d'acord i confeccionar la teva pròpia.

- Viatge al regne de la imaginació. Divertida i seriosa alhora.
- Barreja de sentiments i d'humor. És simpàtica i entranyable.
- Una història diferent, poètica i molt bonica de veure.
- Té un bon ritme i et manté interessat des del començament fins al final.
- Fa riure, fa patir i fa plorar.
- Tendresa, humor, i explica unes quantes coses que són ben veritat.
- Pel·lícula per nens i per grans.

**TEMES QUE ES PODEN TRACTAR****1. Assetjament immobiliari**

L'**Assetjament immobiliari**, també anomenat *mobbing* immobiliari consisteix en un seguit d'accions basades en la pressió, amenaces, generar por i inseguretats per forçar que algú marxi de casa seva, independentment que el pis o la casa sigui de propietat o de lloguer. Són actes destinats a dificultar –i, de vegades, fer impossible– viure amb condicions, de manera que les persones optin per marxar i deixar via lliure a l'especulació.

Les estratègies són variades des de les més lleus a les més greus des dels talls d'aigua i llum fins a la negativa de l'arrendador a cobrar la renda per poder dir que no paguen, des d'induir l'entrada d'okupes a l'edifici o procurar veïns pertorbadors, passant per la falta de cura de l'edifici: no arreglar els desperfectes, etc...

L'objectiu és obligar els llogaters o propietaris a marxar i, d'aquesta manera, poder llogar els habitatges més cars o vendre la finca un cop estigui buida, enderrocar-la i construir-la de nou.

Aquesta pràctica del *mobbing* immobiliari, es va disparar arran de la gran revalorització del sòl, que es va experimentar a Catalunya a finals del segle XX, especialment a les ciutats.

Sota l'aparença de legalitat són pràctiques que constitueixen frau i delictes.



Quines pràctiques constituïrien *mobbing*, quines són dubtoses i quines no ho són:

- Fer una instal·lació elèctrica amb els materials més barats.
- Enviar una persona no qualificada a arreglar un desperfecte.
- Posar a la bústia anònims que comminen a marxar de l'edifici.
- Canviar el pany d'una entrada sense dir res a ningú.
- No preparar l'escala per que pugui passar una cadira de rodes.
- Negar-se a posar ascensor quan hi ha espai suficient.
- Fer trucades a hores intempestives per generar inseguretat i por.
- Pots posar algun altre exemple que coneguis?



A la pel·lícula com es mostra el *mobbing*. Qui són els protagonistes i com aconseguen que Carl deixi la casa?



Buscar algun exemple real d'assetjament immobiliari, directament al barri, o indirectament als diaris.

## 2. La gent gran

*L'as a la màniga*, és un llibre de Rita Montalcini sobre la vellesa i diu: "Penso que no hem de viure la vellesa recordant el temps passat, sinó fent plans pel temps que ens queda, tant si és un dia, un mes o uns quants anys, amb l'esperança de realitzar uns projectes que no van poder escometre's en els anys de joventut".

Al llarg del seu llibre, Montalcini es refereix, a títol d'exemple, a una sèrie de personalitats cèlebres i longeves. Desenvolupa, així, la teoria que el cervell és «l'as a la màniga» que totes les persones tenen i han de saber utilitzar adequadament en la vellesa. «En el joc de la vida, la carta més alta és la capacitat de valdre-s, en totes les fases vitals però especialment en la senil, de les activitats mentals i psíquiques pròpies». Per a això, convé que no limitem els nostres recursos amb factors tant intrínsecs com extrínsecs. És cert -reconeix l'autora- que els factors extrínsecs -la deterioració física, la dependència, el dolor, la malaltia són incontrolables. I només d'ells depèn moltes vegades el sentiment d'ineptitud i la consegüent desesperació per anar veient minvades les pròpies capacitats. Però, en ocasions, els factors que condueixen a la desgana de viure i a la decrepitud no són només extrínsecs, sinó intrínsecs, els quals es redueixen a la falta de previsió en la joventut i en l'edat adulta, al no haver-se preparat per exercir activitats alternatives en la vellesa. La síntesi de la teoria de Montalcini és clara: no hem d'ignorar, al llarg de la vida, que algun dia hauríem d'enfrontar-nos a la vellesa. Si ho ignorem, com ho propicia, d'altra banda, l'hedonisme de la societat que vivim, és molt fàcil que, quan arribi el moment d'haver de tirar mà d'alguns recursos intrínsecs, perquè els altres van desapareixent, ens trobem amb la trista realitat que no en tenim cap, perquè no vam ser previsors ni capaços d'emmagatzemar-los. Aquesta previsió és, al cap i a la fi, «l'as» que pot salvar-nos en el tràngol de la vellesa.

Rita Levy Montalcini. *El as en la manga*. Barcelona, Crítica, 1999.

**Rita Levi-Montalcini** (Torí, Itàlia 1909) és una neuròloga i professora universitària italiana, guardonada amb el Premi Nobel de Medicina i Fisiologia l'any 1986.

De l'article: La vejez como oportunidad de Victòria Camps.



Respondre aquestes qüestions:

- Carl és un vell típic?
- Què té de curiós o de simpàtic?
- Coneixes algú que s'assembli a Carl?
- Quines característiques típiques de la gent gran diries que té Carl?

### 3. Amèrica del Sud



L'**Amèrica del Sud** o **Sud-Amèrica** és un subcontinent d'Amèrica. La major part de la seva superfície es troba a l'hemisferi sud, a l'oest té l'oceà Pacífic i a l'est l'oceà Atlàntic. S'estén, des de Panamà i Colòmbia fins al cap d'Hornos al sud. La serralada dels Andes és a la vora occidental del subcontinent; al nord-est es troba una vasta regió de selves pluvials tropicals, drenades pel riu Amazones. Des del segle XVI fins el segle XIX la major part del continent estava dividit en colònies governades pels països europeus, principalment per Espanya i Portugal. Aquestes colònies actualment són repúbliques independents, exceptuant-ne la Guaiana Francesa, les illes Malvines i altres illes menors.

Mapa polític de Sud-Amèrica



Buscar la zona on van Carl i Russell en el Google Earth.

#### 4. La selva amazònica

L'acció passa al **Parc Nacional de Canaima**, a la cruïlla entre Veneçuela, Brasil i la Guyana, als altiplans sud-americans anomenades tepuis. Allà es troben les cataractes del Paradís, on hi ha el Salt Àngel, el salt d'aigua més alt del món. El parc té uns 30.000 km<sup>2</sup> i, per la seva grandària, és considerat el sisè parc nacional més gran del món. Prop del 65 % del parc està ocupat per Tepuis o altiplans de roca. Aquests massissos constitueixen un medi biològic únic, de gran interès geològic. Els seus penya-segats i les seves caigudes d'aigua formen paisatges espectaculars. El parc va ser declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 1994.

Docter, un dels codirectors de la pel·lícula que hi va anar per veure de prop la geografia, en diu: "Era un món estrany i fantàstic del que no havia sentit parlar

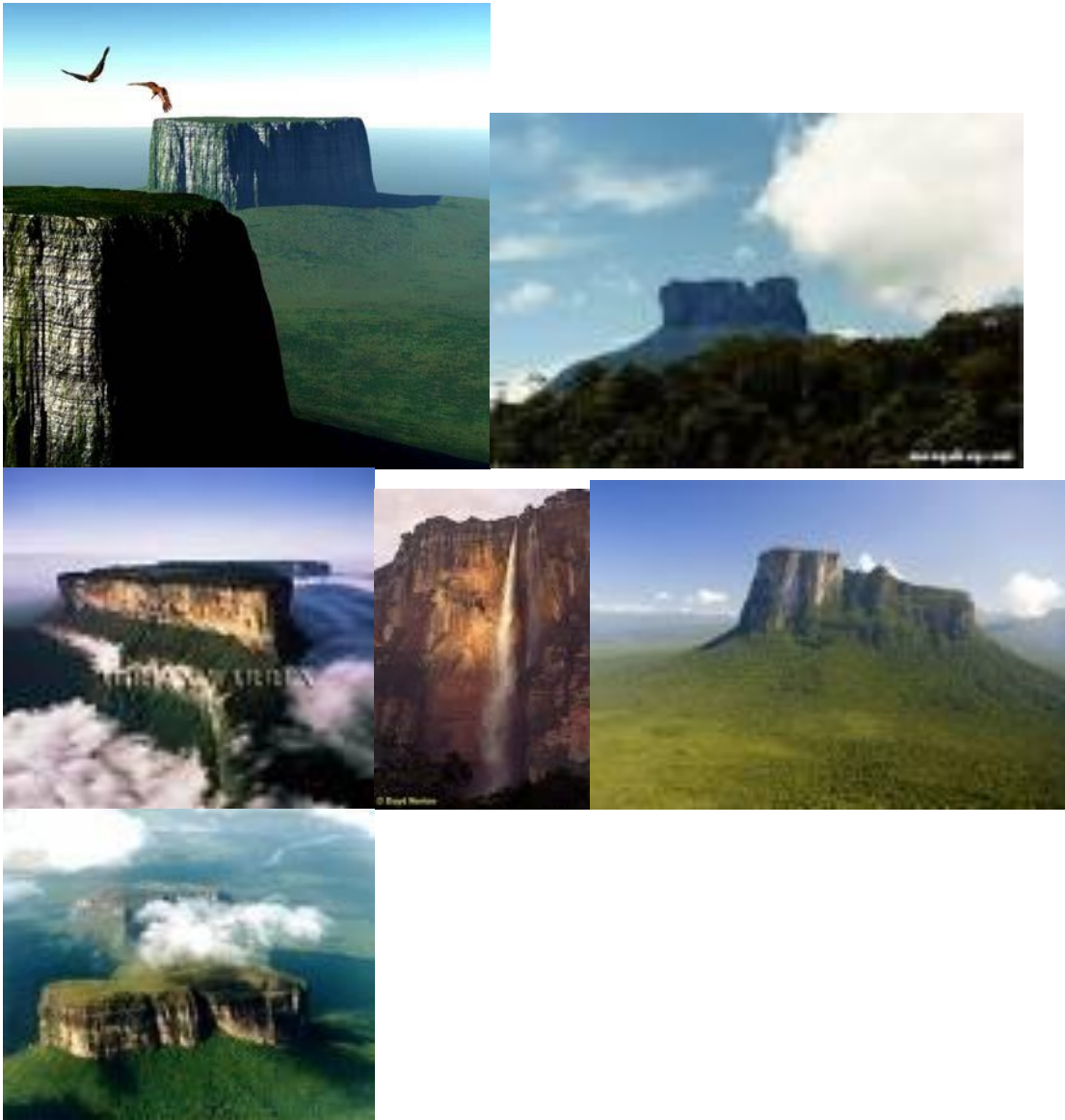
mai. Allí va ser on Conan Doyle va triar situar, en 1912, la seva novel·la sobre animals prehistòrics, *El món perdut*. Un dels majors desafiaments d'aquest film va ser dissenyar un lloc que fos com un altre món, però prou creïble com perquè el públic cregués que els personatges estaven allí. Sabíem que hi havíem d'anar, perquè resulta molt diferent experimentar una mica que veure'l en fotografies o en una pel·lícula”.



És tracta d'una regió de difícil accés perquè no hi ha carreteres. Tot el transport és aeri. En el petit mapa es pot observar al Nord la Llacuna de Canaima que travessa el Rio Carrao i la situació del Salt Àngel que cau de l'altiplà Auyantepuy.



Algunes fotografies



Buscar algun mapa de la regió i alguna fotografia del famós Salt Àngel a Internet

(Si a l'escola hi ha nens i nenes de la zona es pot ampliar la informació partint del mapa de Sud-Amèrica i situant els països)

#### 4. Relació entre nens i persones grans

La composició de les famílies actuals i els ritmes de vida han separat el que, al llarg de la història de la humanitat, havia estat una constant: els vells i els nens. Els col·lectius més febles que, però, s'ajudaven i es feien companyia. Ara, per mil raons, també ideològiques se sol equiparar joventut amb el desitjable i vellesa amb l'indesitjable. Ser jove és bo i ser vell és dolent. Sovint els nens i els infants, sobre tot si són petits, tenen relacions instrumentals: cangurs, substitució dels

pares, etc, però hi ha poca fluïdesa en les relacions. A la pel·lícula veiem que Russell s'acosta a Carl, perquè té una missió encomanada que és la d'ajudar un ancià. Si no hagués estat per la il·lusió de la medalla els dos personatges haurien estat dos desconeguts.

Pensem que per un equilibri econòmic, sociològic, psicològic i afectiu cal instaurar nous vincles entre els nens i els vells. Perquè són col·lectius que tenen moltes coses a oferir-se. També perquè tenen moltes coses en comú:

- la incertesa.
- la por al futur.
- l'aprenentatge de noves relacions.
- la flexibilitat davant les noves situacions: malalties, canvis d'escola, canvis de lloc d'habitatge, coneixement de noves persones, etc.



Plantejar-se quina imatge d'avi o àvia tenen els nens d'avui:

Fer una ratlla a la pissarra i posar un signe + i un de - i anotar aspectes positius i negatius que a parer de la classe tenen els seus avis o les persones grans que coneixen.

Amb la pissarra més o menys equilibrada preguntarem:

- Quan als aspectes positius, els hi feu saber als avis que ho aprecieu o que us agrada?
- Pel que fa als aspectes negatius, en cada cas què podem fer nosaltres perquè desapareguin? Per exemple si els infants diuen: els avis ens fan callar perquè diuen que fem molt soroll. El que podem fer és no cridar tant, buscar algun joc més tranquil, demanar disculpes, etc..

Nens i grans a la literatura:

- Abeyà, Elisabet *Estimat avi*. La Galera, Barcelona, 1990.
- Arànega, Mercè. *La Meva àvia és diferent*. Fundació "la Caixa", Barcelona, 1998.
- Bauer, Jutta. *El Ángel del abuelo*. Lóguez, Salamanca, 2007 (castellà).
- Bausà, Roser. *Bona nit, avi!*. Lóguez, Salamanca, 2004.
- Carbó, Joaquim. *L'Escarabat de l'avi Quim*. Fundació "la Caixa", Barcelona, 1998.
- Casalderrey, Fina. *L'Avi surt a passejar*. Combel, (casals), Barcelona, 2002.
- Casalderrey, Fina. *L'Avi és molt savi*. Combel. (Casals), Barcelona, 2002.
- Curto, Rosa Maria. *La Caixa de sorpreses de la Nora*. Timun Mas, Barcelona, 2003.
- Gray, Nigel; Ray, Jane. *Un Globus per a l'avi*. Intermón, Barcelona, 1988.
- Heras, Chema. *Avis*. Kalandraka, Pontevedra, 2002.
- Lindo, Elvira *La Abuela de Olivia se ha perdido*. SM, Madrid, 1997 (castellà).
- Norac, Carl. *El Meu avi és un campió*. Símbol, Barcelona, 2007.
- Shields, Gillian. *L'àvia viatjera*. Símbol, Barcelona, 2004.
- Tobella, Montserrat, *Avis*. Edebé, Barcelona, 2002.



### Les residències de gent gran

Si en teniu ocasió, visiteu una residència de gent gran. Podeu preparar alguna actuació, segons l'època de l'any: una castanyada, la representació teatral d'un conte, un recital de cançons o una lectura de poemes.

En tornar a l'aula parlarem de l'experiència.

## 5. La mort.

L'absència d'Ellie és sempre present a la pel·lícula. I l'edat de Carl també fa pensar en una mort relativament a prop. És una tema tabú en els nostres dies, de manera que molts nens i nenes només veuen morir en el cinema, però pocs han vist un mort o han assistit a una mort.

La mort, com la vellesa, es considera vergonyant. I tot i que la societat intenta esborrar tota petjada de la mort, els nens descobreixen molt aviat que la mort existeix, però no reben l'ajuda dels adults per discutir-la.

Tampoc és un tema del que es parli, i es viu com si no existís, la vellesa és només una fatalitat però la mort és una porta hermètica que caldrà creuar. És l'innombrable i s'embolcalla d'eufemismes com: ha marxat, és al cel, ha fet un llarg viatge, etc.

La mort ha estat, des de sempre, una preocupació central de les tradicions religioses i filosòfiques d'arreu del Món. Moltes religions prometen vida en el més enllà o en la reencarnació. Diversos mites i llegendes giren al voltant de la mort i diversos encanteris i elixirs prometien la immortalitat o l'eterna joventut.

La infantesa, la vellesa i la mort necessiten dels relats per a poder explicar-se. Dintre de la literatura infantil i juvenil han sorgit alguns autors que s'han atrevit a tocar el tema de la mort en els llibres destinats a nens i joves.

### Bibliografia:

CABBAN, Vanessa; GRAY, Nigel. *L'avi de l'osset*. Ed. Timun Mas, Barcelona, 1999.

Cada divendres l'Osset està molt content perquè berena amb el seu avi, s'enfilen dalt de la casa de l'arbre del jardí i l'avi li explica moltes històries. Però, arriba un divendres en què l'avi ja no pot fer totes aquestes coses...

Casalderrey, Fina; Puebla, Teo. *L'estany dels ànecs pobres*. Edebé, Barcelona, 1996

Amb el seu avi, la Noema ha après moltes coses, i és que l'avi és savi. I també és un campió i un pirata. Amb ell juga a morir-se, que és molt més fàcil. L'única cosa que s'ha de fer és estirar-se, tancar els ulls i posar una mà al damunt de l'altra.

Castellà

WILD, Margaret; BROOKS, Ron. *Nana Vieja*. Ekaré, Caracas, 2000.



La Nana Vella i Chanchita ho comparteixen tot: les tasques de la casa, els moments de descans i gaudi fins que un dia la Nana Vella no vol aixecar-se del llit. En aquest conte infantil, cadascun dels dos personatges protagonistes madura i afronta el fet de la mort des del seu diferent paper: el d'una àvia i una néta.

SCHÖSSOW, Peter. *¿Cómo es posible?. La historia de Elvis*. Lóguez, Salamanca, 2006.

En aquest conte, la nena protagonista arrossega una misteriosa bossa cridant l'atenció d'un variat grup de personatges, i aquest comportament estrafolari sintetitza una sensació d'absurd i d'impotència, una imatge del dol i de la necessitat que tenim en aquests moments de companyia.

### Contes i narracions sobre la mort i el dol per a infants

Cela, J. *Abans de nèixer, després de morir*. La Galera, Barcelona, 2006.

Cortina, Mar; Peguero, Amparo. *On és el iaio? Tàndem*, València, 2001.

Durant, A.; Gliori, D. *Per sempre més*. Timun Mas, Barcelona, 2004.

Geis, P.; Folch, S. *Sentiments*. Combel, Barcelona, 2007.

Gelabert, D. *Emocions i sentiments*. Tot Sona Rècords, S.L. 2003.

Labbé, B.; Puech, M. *La vida i la mort*. Cruïlla, Barcelona, 2001.

Maddern, E.; Hess, P. *El señor muerte en una avellana*.

Ed. Blume. Barcelona, 2007.

Onyefulu, I. *C de comiat*. Intermón Oxfam, Barcelona, 2001.

Roig, M. *Sentiments i emocions*. Música, Bellaterra, 2007.

Saint Mars, Dominique; Bloch, Serge. *S'ha mort l'avi*, La Galera, Barcelona, 1998.

Somers, Patrik, *El nen dels estels*. ING, edicions, Barcelona, 2005.

Vassart, María M.; Comella, Àngels. *El llibre de l'altra vida*. Montena, Barcelona, 1996.

Per aquest tema recomanem especialment el treball de Conxita Larrull, *La seva olor...*, que fou el resultat del treball de recerca (mòdul 6) del Màster Filosofia 3/18, que va oferir, en la seva primera edició, 2006-2008 la Universitat de Girona i el GrupIREF.

Buscar per Google: **La seva olor**, Conxita Larrull i trobareu el conte i el Manual.

### La pel·lícula

- Quant temps passa aproximadament des de l'inici de la pel·lícula fins a la darrera escena? Com ho sabem en el film?
- Podries dir quin aspecte del film t'ha cridat més l'atenció com ara: els personatges, els dibuixos, on passa, la música, el vestuari, o altres .....
- Recordes alguna seqüència o fotograma especialment impactant?
- Quins són els moments més especials de la pel·lícula per a tu?

- 1.
- 2.
- 3.

➤ Canviar el final de la pel·lícula

### Avaluació

#### A tu que t'ha dit la pel·lícula?

Digues la teva opinió sobre el film, justificant la teva avaluació.

- M'ha agradat, perquè.....
- M'ha fet por, perquè.....
- M'ha fet riure, perquè.....
- M'ha sorprès, perquè.....
- M'ha indignat, perquè.....
- M'ha fet somriure, perquè.....
- M'ha emocionat, perquè.....
- M'ha alegrat, perquè.....
- M'ha molestat, perquè.....
- M'ha inquietat, perquè.....
- M'ha distret, perquè.....
- M'ha avorrit, perquè.....
- M'ha sobtat, perquè.....
- M'ha il·lusionat, perquè.....
- M'ha informat, perquè.....

Què m'ha explicat que no sabia ?